

ASPECTE RELATIVE LA MOMENTUL DE LA
CARE SE POATE DISCUTA DESPRE APARIȚIA
CONSTITUȚIONALISMULUI ÎN
ȚĂRILE ROMÂNE

VASILE-SORIN CURPĂN

CONSTANTIN-FLORENTIN GRĂDINARU

COSMIN-ȘTEFAN BURLEANU

Acest capitol poate ar fi trebuit să constituie capitolul I al părții a două a lucrării sau poate chiar să constituie un capitol introductiv al întregii lucrări.

Introducerea capitolului de față în acest loc este intim legată de chestiunea tratării **Regulamentelor Organice ca așezăminte fundamentale (legi fundamentale) sau, după caz, ca fiind veritabile Constituții ale Principatelor.**

Prin așezarea problematicii regulamentare la începutul părții a II-a am exteriorizat intenția noastră de a le considera adevărate Constituții.

Cum majoritatea celebrilor doctrinari ⁶⁾ nu consideră Regulamentele Organice veritabile Constituții am apreciat că este necesară o tratare, după puterile noastre, a chestiunii momentului inițial de la care începe dezvoltarea constituțională în România.

Problema este corelată cu **ciclurile sau valurile de constituționalism**, teză dezvoltată de renumiți profesori de Drept Constituțional și Instituții politice ⁷⁾ din România.

Reținem că în doctrina juridică constituțională, teza ciclurilor constituționale nu este îmbrățișată de toți doctrinarii ⁸⁾.

De-a lungul timpului cu referire la țara noastră, au existat opt mari **valuri sau cicluri constituționale**. Astfel: **primul** ar fi cuprins între sec. al XIV-lea și sfârșitul sec. al XVIII-lea; **al doilea** include perioada dintre adoptarea Regulamentelor Organice (1831-1832) și Convenția de la Paris (1858); **al treilea val (ciclu)** este cuprins în

⁶⁾ Ne referim la teoreticienii Dreptului Constituțional: a se vedea: Prof. dr. Genoveva Vrabie – Drept constituțional și instituțiile politice, Ed. Chemarea Iași, 1992; Prof. dr. Tudor Drăgan, Drept constituțional și instituții politice, Ed. Lumina Lex, București, 1998; Prof. dr. Ioan Muraru - Drept constituțional și instituții politice, Ed. Actami, București, 1995.

⁷⁾ Prof. dr. G. Vrabie, Opere citate, pag. 172-178.

Prof. dr. Cristian Ionescu, Drept constituțional și instituții politice, Ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 2004, pag. 300-304.

⁸⁾ Prof. dr. I. Muraru, Opere citate, pag. 104-130.

perioada 1858-1866 (de la Convenția de la Paris până la publicarea Constituției); **al patrulea val** include perioada 1866-1938 (datele se referă evident la cele două Constituții române), **al cincilea** – perioada 1938-1940 (septembrie) – regimul dictaturii regale; **al șaselea** - declinul democrației parlamentare (31.08.1944 până la 30.12.1947); **al șaptelea** – privește organizarea constituțională în regimul socialist (1948 – 1989) și în sfârșit, **al optulea ciclu** reprezentat de adoptarea Constituției României, prin referendum național, la 08.12.1991.

Faptul că primul val de constituționalitate se referă la perioada Evului Mediu românesc justifică, într-o anumită măsură tratarea realizată în partea I a acestei lucrări.

Totuși, considerăm că până la adoptarea Regulamentelor Organice nu se poate vorbi de existența unui **curent constituționalist** în Țările Române.

Se poate însă vorbi despre existența unei organizări administrativ – politice și instituțional – juridice a Țărilor noastre, **ceea ce determină concluzia existenței** - în perioada menționată, respectiv în Evul Mediu – **a unor raporturi de drept constituțional axate, în principal, pe corelarea competențelor organelor centrale ale statelor.**

Pentru că indiferent dacă era sau nu constituită ramura Dreptului Constituțional sau / și a științei juridice corespunzătoare acesteia există o „îndatorire de onoare” de a analiza raporturile care în orice perioadă istorică, fie și în „**întunecatul**” **Ev Mediu**, au asigurat instituirea și exercitarea puterii de stat. Pentru același raționament, deși nu putem vorbi de un veritabil „**proces**” **de dezvoltare constituțională în epoca feudală**, ne revine obligația de a încerca să deslușim, cu toate nuanțele necesare, instituțiile politice care au fost configurate, în acea epocă relativ îndepărtată.

Faptul că „începuturile constituționalismului românesc” sunt legate de diverse acte cu dublu caracter politic și juridic (Proclamația de la Islaz; Convenția de la Paris din anul 1858; momentul 1864 – legea electorală; poate, înaintea acestora, adoptarea Regulamentelor Organice etc.) nu împieteză cu nimic asupra analizării vieții social-politice și juridice (chiar și economice și culturale) a poporului român în îndelungata, bimilenara sa istorie⁹⁾.

⁹⁾ Evident, această **nobilă îndatorire** revine doctrinarilor consacrați, profesorilor de Drept Constituțional dar și profesorilor de Drept Administrativ și știința administrației și de Istoria Dreptului Românesc, din cadrul **Facultăților de Drept din țara noastră.**